

dossier pedagògic

Els colors del metall

ÍNDEX

1. Indicacions generals del cicle de concerts *L'Escola va a l'Auditori*
pàgina 3

2. Indicacions generals sobre *Els colors del metall*
pàgina 4

3. Objectius didàctics i continguts
pàgina 5

4. Guia del concert
pàgina 6

5. Propostes didàctiques
pàgina 13

6. Vocabulari i glossari
pàgina 32

7. Bibliografia
pàgina 35

8. Fitxa tècnica i repertori
pàgina 35

9. Programa de mà
pàgina 37

10. Enllaços a pàgines web
pàgina 42

1. Indicacions generals del cicle de concerts L'Escola va a L'Auditori

Portem els nens als concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueixi al gaudi de la música. Aquesta idea ha de ser present en les activitats prèvies i posteriors al concert. El nen no ha de viure el concert com una càrrega de treball ni tampoc com una estona de no-classe.

El seguiment regular que ofereix L'Auditori facilita aproximacions a la música en els seus diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical (vivència musical).

1.1. Característiques dels concerts programats en el cicle

- Són concerts. Això vol dir que pràcticament no hi ha paraula, sinó que tot és música.
- La temàtica de cada concert és molt oberta i el repertori combina en cada concert estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat un per un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.
- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat de l'alumnat a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics —que mai no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

1.2. Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

Els objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts són que els alumnes gaudeixin del fet d'escoltar música en directe i que aprenguin a anar a concerts. A més, es poden definir altres objectius relacionats generalment amb l'àrea curricular de música i que variaran lleugerament segons els continguts específics de cada concert. Seria bo, però, que no oblidéssiu aquests dos objectius principals que us detallem: gaudir de l'audició de música en directe i aprendre a escoltar-ne per mitjà de la pràctica habitual.

1.3. Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

DES DEL CENTRE EDUCATIU

Aspectes musicals

- Haver-se informat dels continguts. Triar aspectes adients al nivell de coneixements i bagatge en les audicions per tractar a l'aula prèviament.
- Treballar a l'aula el programa del concert.
- Triar alguna cosa per continuar treballant a l'aula després d'haver assistit al concert.

Algunes normes cíviques i de comportament que l'alumnat ha de conèixer abans d'assistir al concert

- Per escoltar música, no s'ha de parlar.

- No es poden menjar xiclets dins L'Auditori.
- No es pot sortir de la sala de concerts a mitja actuació.
- Als passadissos i a la sala de concert, cal entrar-hi i sortir-ne sense córrer ni cridar.
- La comunicació amb els músics ha de ser correcta; no s'ha de cridar, xiular, parlar, etc. mentre actuen.
- Els professionals que actuen, els companys del públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte independentment de la valoració personal i individual del concert.

DURANT EL CONCERT

El professorat s'ha de fer responsable del grup i prendre les mesures i decisions adequades en cada situació a fi de garantir l'audició al conjunt del públic. Per això, us demanem que:

- Abans d'entrar a L'Auditori, induïu el vostre alumnat a la tranquil·litat.
- Vetlleu pel comportament dels vostres alumnes durant el concert.
- Penseu abans amb qui asseureu aquell alumne a qui costa estar atent.
- Trieu el vostre seient per poder veure els vostres alumnes amb facilitat.
- Tingueu una actitud que afavoreixi la consecució de l'ambient adient a cada concert.
- Recordeu que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, si no és que es demana des de l'escenari.

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu. I nosaltres som un servei educatiu. Per això, ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de música de cada grup, de demanar a alguna persona o a algun centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa o dificulta l'aprofitament de l'espectacle als companys.

2. Indicacions generals sobre *Els colors del metall*

Els colors del metall és una proposta musical que es materialitza en dos elements diferents. Són aquests:

- un concert
- la publicació d'un CD amb il·lustracions

La proposta està pensada especialment per a nens de 2 a 5 anys. L'aspecte musical que més la caracteritza és que la música està interpretada pel quintet de metall i la bateria, amb la intervenció, en algunes obres, d'un acordió, un vibràfon i altres instruments de petita percussió.

Les obres són d'èpoques i estils variats. Hi ha cançons tradicionals, peces de diferents compositors i obres creades específicament per a aquest concert.

Tant la selecció de les obres com les il·lustracions i la presentació del concert han pres forma a partir de dos grans objectius:

- Crear una proposta musical que permeti que grans i petits gaudeixin de la música.
- Presentar un concert i uns materials que es complementen i que faciliten l'aprenentatge de la música i els elements que la formen.

En aquest dossier, se suggereixen recursos, formes de compartir l'audició musical i estratègies per facilitar la descoberta del que aquests materials poden aportar. La riquesa que conté la proposta es pot viure des de l'escola com un projecte o un centre d'interès que durant un temps determinat englobi diversos àmbits i contribueixi a enriquir la vida quotidiana. El conjunt d'activitats ens donarà moments d'emoció compartida, vivències, sensacions i descobertes, excuses per escoltar i parlar, i estímuls per entusiasmar-nos.

3. Objectius didàctics i continguts

3.1. Objectius didàctics

1. Escoltar la música i i gaudir-ne.
2. Familiaritzar-se amb els instruments de vent de metall i amb la bateria.
3. Distingir el timbre d'aquests instruments.
4. Conèixer les parts més característiques d'aquests instruments.
5. Participar en converses relacionades amb els instruments i les obres.
6. Expressar corporalment la música i més específicament les obres del CD.
7. Captar l'ambient i l'atmosfera de les obres i expressar-ho.
8. Identificar alguns elements musicals en els obres.
9. Utilitzar aquests elements musicals en activitats de creació.

3.2. Continguts

Conceptuals

1. Els instruments de metall (trompeta, trompa, trombó i tuba).
2. La bateria, el plat i el bombo.
3. L'acordió.
4. Les formes de produir els sons.
5. L'embocadura, els tubs i el pavelló.
6. L'ambient de la música.
7. Els elements musicals (timbre, intensitat, altura, durada, melodies, ritmes, plans sonors, estructures, la secció melòdica i la secció rítmica).

Procedimentals

1. Assistència a concerts.
2. Audició de música.
3. Distinció d'ambients musicals i d'estils.
4. Identificació d'elements musicals.
5. Converses a l'entorn de les activitats, les vivències i les descobertes.

6. Expressió de les sensacions i dels elements musicals a través de l'expressió corporal.
7. Experimentació sonora a través de les accions de bufar i percutir.
8. Creació d'una obra musical a partir de les obres del CD.

Actitudinals

1. Gaudi.
2. Participació activa.
3. Desig.
4. Interès.
5. Respecte.
6. Polidesa.

4. Guia del concert

Els colors del metall és un concert especialment pensat per a nens de dos a sis anys.

Els instruments que hi intervenen són els següents: l'helicó, la tuba, el trombó de vares, la trompa, dues trompetes, un acordió, un vibràfon, instruments de percussió petita, bateria, dos cargols de mar, tubs de mides diferents i instruments de percussió de construcció casolana.

En posar el concert en escena, els músics juguen amb la llum, el moviment, el fet de tocar des de diferents llocs, la projecció d'imatges i la manipulació d'objectes.

A partir de tots aquests recursos es caracteritza cada obra, alhora que es crea un ritme que ajuda a mantenir l'atenció dels nens en tot l'espectacle.

Tot i que el conjunt de recursos que els músics utilitzen apropen la música als nens, el que és més bàsic de tot el que es posa en joc en aquest concert és la música que s'hi interpreta. Per això, es dóna la màxima importància al fet que la successió de les obres representi un element d'interès i capti l'atenció auditiva dels infants.

A continuació, es fa un breu comentari de les obres i es ressalten els aspectes musicals i d'interpretació més rellevants.

Caps

Pep Gol / Arr.: Pep Gol

És una obra molt dinàmica que convida a ballar. A partir d'aquesta obra, es presenten els músics i els instruments. Tant l'ambient de la música com la forma com entren els instrumentistes i el lloc on es col·loquen creen interès i expectativa.

Els músics se situen en forma de V invertida als graons de l'escenari mentre es projecten colors sobre la pantalla: blau, lila, blanc, groc... El moviment corporal dels músics acompanya el dinamisme de la música, i en acabar, després d'haver sonat l'última nota, els músics enlairen els instruments.

Dalt del cotxe

Tradicional / Arr.: Pep Gol

Cançó tradicional. Amb la seva interpretació es pretén crear una certa complicitat entre els músics i els infants, ja que els mateixos instruments que a *Caps* s'han presentat expectants ara interpreten una cançó que els nens coneixen, cosa que els serveix per jugar.

Els músics toquen drets i uns cascavells acompanyen la interpretació sonant a prop dels infants i convidant-los a cantar.

Fanfare (fragment que precedeix el ballet *La Peri*)
Paul Dukas / Arr.: W. Barrington

En aquesta peça, els instruments fan sentir el seu timbre més brillant. Amb el gest, els músics, que ara toquen asseguts en tamborets, ens fan notar alguns dibuixos melòdics.

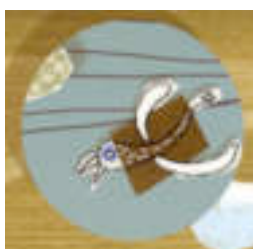
A l'escenari, es pot veure projectada una part de la il·lustració del llibre, en la qual predomina el vermell i figures rodones i lineals de diverses textures i mides, que multipliquen la diversitat d'estímul que reben els nens.

Lavanera
Pep Gol / Arr.: Pep Gol

En contrast amb la peça anterior, *Lavanera* crea una atmosfera plàcida. Els sons amb què s'introdueix ens situen a prop del mar i se sent el so de l'aigua i el de les gavines. El vaixell dels instruments navega a la projecció de la il·lustració i col·labora a crear l'ambient mariner que caracteritza l'obra. Els músics, il·luminats pels focus, seuen als tamborets, i les bombolles de sabó que apareixen omplen l'escenari i la sala de màgia.

L'atmosfera plàcida de *Lavanera* se silencia a poc a poc i el balanceig mariner de la peça dona pas a la llum verda que de cop il·lumina la sala i la converteix en un fons marí. L'espai es submergeix en l'ambient aquàtic de la peça següent.

Cargols
Pep Gol / Arr.: Pep Gol

La sala ha quedat submergida en el verd marí; a la paret frontal es projecten colors blavosos i grisosos. Els músics passen entre el públic fent sonar instruments que duen a la sala de

concerts el so del vent, els ocells, l'aigua i altres remors suggeridores. Mostren al públic els instruments, i en descobrim les mides i la forma. Són instruments visualment molt atractius que dialoguen d'una banda a l'altra. Amb el llenguatge del seu cos, els músics conviden a participar de l'ambient que la peça recrea.

Allemande

C. Gervais / Arr.: Pep Gol

La trompeta, el trombó, la tuba i un tambor es retroben per interpretar conjuntament aquesta obra. La il·luminació de la sala disminueix, i els músics, drets davant del públic, ens porten música cortesana. El tabal cohesiona aquesta peça amb la següent, avança pel passadís central entre el públic i inicia el ritme festiu de La Patum.

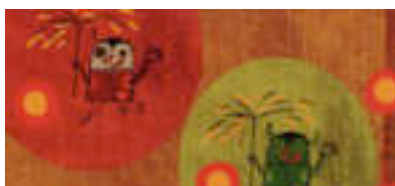

Els plens de La Patum de Berga

Tradicional / Arr.: Pep Gol

L'aire tradicional i de dansa dels plens de La Patum transmet dinamisme. És un dels moments del concert en què els nens tenen ganes de participar en la interpretació de la música.

La sala està il·luminada amb llums de diversos colors, es projecta el dibuix del CD (els dimonis verds i vermells rodejats de guspires) i es convida els nens a participar de la interpretació picant de mans.

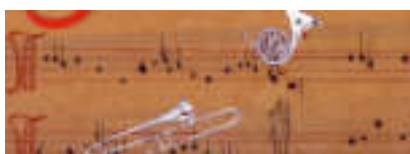

Stella splendens

Anònim (*Llibre Vermell de Montserrat*) / Arr.: Pep Gol

Aquesta peça del *Llibre Vermell de Montserrat* s'interpreta només amb el trombó i la trompa. Es crea un contrast molt remarcat amb la peça anterior i se senten aquests dos instruments tocant junts i separats.

El timbre d'unes campanes reclama l'atenció i comença la música. El trombó interpreta la seva part des del balcó del costat de l'escenari, i la trompa, des de baix al davant dels nens. La llum acompanya la posada en escena, i il·lumina cada instrument quan toca sol mentre l'altre queda a les fosques. Quan toquen junts, els focus deixen caure la seva llum sobre els dos músics.

Down home rag
W. Seatman / Arr.: Pep Gol

Un *ragtime* interpretat per dues trompetes, la trompa, el trombó, la tuba i la bateria situa de nou tots els músics fent música junts. Ara, però, la peça ens apropa a l'atmosfera de la música negra.

Mentre s'interpreta la música, es projecta la il·lustració que acompanya la peça. La percussió i la sala tenen llum mentre els altres instruments es col·loquen als tamborets. Un cop preparats, el blau il·lumina els músics mentre el públic se submergeix en la foscor. El *ragtime* sona i aviat arriba la invitació per participar en la interpretació picant de mans.

Els músics toquen asseguts a l'escenari fins que, en començar l'última frase, es posen drets.

Creole love call
Duke Ellington / Arr.: Pep Gol

Aquest blues incorpora un element nou: la sordina, que descobrirem amb el solo que el trompetista toca situat davant de la projecció de la il·lustració que acompanya la cançó. Des d'aquí dialoga amb els altres músics asseguts als tamborets. La seva ombra, augmentada per la posició de les llums, passa a formar part de les figures de la il·lustració amb un efecte visual ben suggeridor.

Per fer el solo, el trombó amb sordina també s'aixeca del tamboret i se situa davant del públic. Per acabar la peça, tots els músics formen un semicercle i, en sonar la darrera nota, s'agenollen i aixequen els instruments, que, il·luminats, es ratifiquen com els protagonistes del concert amb tota la riquesa dels seus matisos tímbrics.

La barca puja i baixa
Tradicional / Arr.: Pep Gol

Amb la seva sonoritat més afectuosa, els quatre instruments de metall i la percussió interpreten la melodia d'aquest joc de falda.

Cada músic avança des d'un passadís mentre toca la melodia fins a trobar-se tots i formar una rotllana al centre del públic. Després roden al ritme de la peça mentre ens permeten veure i escoltar de ben a prop els instruments. Per acabar la peça, reculen fins a situar-se a l'exterior del públic i, des d'allà, es distribueixen per totes les bandes per envoltar-nos amb la melodia.

TUB 1

En aquest moment del concert, els músics, a través del mim, les onomatopeies, el llenguatge corporal i elements del *clown*, mostren alguns aspectes del funcionament dels instruments i les seves característiques. Podem veure l'embocadura, el cos i la campana. També mostren les diverses formes que el cos de l'instrument pot prendre i es comparen amb els instruments protagonistes del concert.

Intrada

Henry Purcell / Arr.: W.F. Mills

Asseguts als tamborets, els músics toquen aquesta peça, que convida a l'escolta i l'atenció. A l'escenari, es projecten les dues trompetes de la il·lustració encarregades d'interpretar la melodia.

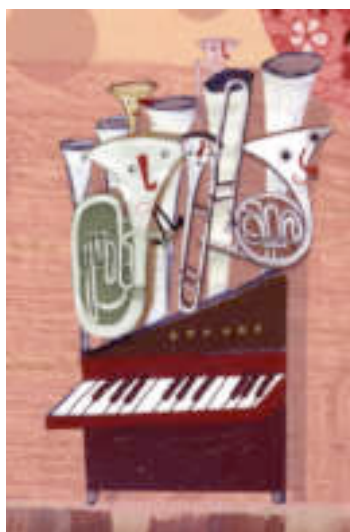
TUB 2

Entre la peça de Purcell i la de Bach, es destina un altre moment a mostrar alguns trets característics dels instruments de metall. Tots els músics interpreten una melodia del concert amb tubs de mides diferents. El percussionista apareix després en escena i amb unes tisores gegants talla el tub d'un dels músics per mostrar que, en escurçar-se el cos de l'instrument, el so es fa més agut.

Coral

Johann Sebastian Bach / Arr.: Pep Gol

Amb l'obra de Bach es duu a terme una posada en escena sòbria. Distribuïts pels graons de l'escenari, els músics interpreten la peça mirant la partitura projectada a l'escenari; la resta de la sala està pràcticament a les fosques per convidar-nos a escoltar la sonoritat compacta i harmoniosa del *Coral* i gaudir-ne amb l'únic estímul visual de la notació musical.

Marxa d'Aida
Giuseppe Verdi / Arr.: W.H. Barnes

Des de la posició en què han tocat la peça anterior, els músics es desplacen a ritme de marxa fins als tamborets, i mentre interpreten la música es projecten les imatges del CD que combinen dos aspectes: l'ambient egipci en el qual es desenvolupa l'argument de l'obra i la dinàmica rítmica de la marxa.

En la interpretació d'*Aida*, sentirem la trompeta fent de solista. Si els nens han escoltat l'obra i s'han familiaritzat amb la melodia, podran relacionar el timbre de la trompeta amb la forma de l'instrument i la manera de tocar-lo.

Gymnopédie
Erik Satie / Arr.: Pep Gol

La *Gymnopédie* la interpreten un vibràfon, una tuba i una trompa. La sonoritat i la forma del vibràfon, en el context d'aquest concert interpretat pels instruments de vent, aporten un component nou que reclama l'atenció dels nens.

Els músics es situen al costat dret dels nens (mirant a l'escenari). Per tant, es poden veure bé els instruments i la forma com es toquen. També es projecten les imatges del CD per ambientar la interpretació.

The preacher
H. Silver / Arr.: Pep Gol

És un espiritual negre interpretat pels quatre instruments de metall i la bateria. El trombó i la tuba fan uns solos que s'alternen amb la interpretació del tema que fan tots els instruments, moment en què s'avancen cap al públic. Una llum verda il·lumina la sala i els músics en les seves posicions.

A comprar peix
 Tradicional / Arr.: Pep Gol

Mantenint la il·luminació verda de la peça anterior, es projecta una part de la il·lustració que acompanya aquesta peça musical al llibre: un banc de peixos de mides i colors diferents. Els músics, situats al corredor central de la sala i amb diversos moviments entre ells, escenifiquen el joc a què la cançó ens convida: un diàleg entre un cantaire (un instrument) i tots els altres. Cada pregunta és interpretada per un instrument diferent amb sordina. Aquest és el moment del concert en què la utilització de les sordines esdevé vertaderament significativa per als nens, ja que s'utilitzen per modificar la sonoritat d'una melodia que ells han sentit interpretada amb veus diferents.

En Jan petit com balla
 Tradicional / Arr.: Pep Gol

El to lúdic es manté en començar aquesta cançó joc: els músics, drets davant del públic, associen cada instrument a una part diferent del cos. L'instrument toca sol quan s'assenyala la part del cos que li correspon. Els nens canten i gaudeixen de l'acompanyament musical.

Picture on the wall
 Pee We Ellis / Arr.: Pep Gol

Mantenint les posicions de la peça anterior, torna la música negra, que en aquest cas ens convida a ballar. A l'escenari, es projecta la il·lustració del conte que ens situa de ple en l'ambient urbà i contemporani que evoca. Les llums de diversos colors —taronja, blau, blanc— acolorixen la sala. És la peça més llarga del CD, però ben segur que els nens l'escoltaran amb ganes ja que els situa de ple en l'ambient de la música moderna.

<p><i>Eolo</i> Pep Gol / Arr.: Pep Gol</p>
--

Sona la música del vent i del comiat. A l'escenari, es projecta el núvol de la il·lustració que amb el vent que bufa dispersa els instruments i els fa sonar. Recorrent l'escenari amb melangia, els músics s'acomiaden del públic.

5. Propostes didàctiques

5.1. Els instruments de metall i la bateria a l'etapa d'educació infantil

Tant els instruments de metall com la bateria, pel timbre i per la forma, poden ser molt propers als infants. Són uns instruments que fàcilment generen sorpresa i simpatia. Un bon exemple d'això és la trompeta, un instrument que forma part del vocabulari dels nens des de molt petits. A més, fan veure que n'imiten el so amb la mà tancada davant de la boca i hi juguen com si fessin música.

A nivell visual, el color i la mida els fan evidents, la qual cosa es reforça observant la manera com s'agafen i es fan sonar. Aquests instruments s'associen sovint a les bandes, a la música que es fa pel carrer, ja que la seva potència sonora els fa ideals per a aquest tipus de manifestació. Però també tenen un vessant ben diferent i intimista, i hi ha un ampli repertori escrit per a quintet de metall en concert.

Tots aquests aspectes ens poden estimular a proposar activitats perquè els nens i les nenes puguin gaudir de la música d'aquests instruments. Cal mostrar aquest caràcter més popular que perceben els nens amb tanta facilitat, però també el caràcter més profund i expressiu, a través de músiques de diferents ambients, estils i formes, que aquests instruments ens interpreten amb gran riquesa de matisos.

Per apropar els instruments musicals i la seva música als nens, ens calen tres coses imprescindibles. Són aquestes:

- Tenir música interpretada per aquests instruments.
- Posar les imatges dels instruments a l'abast dels nens.
- Disposar de la intervenció de l'adult.

Música interpretada per aquests instruments

Si ens plantejem com a objectiu el fet de donar a conèixer als nens uns instruments musicals concrets, cal que les obres que utilitzem facin molt evidents les seves sonoritats. També és important que això es doni dins d'una varietat rica en estils, èpoques i ambients.

En aquest sentit, el disc *Els colors del metall* reuneix aquestes condicions, ja que les obres han estat especialment pensades amb aquest objectiu.

Les imatges dels instruments

Són imprescindibles. Cal que siguin fidels a la forma i la mida dels instruments.

No cal dir que l'observació en directe és la forma més rica i interessant de conèixer els instruments. Si això no és possible, la varietat d'imatges ens pot ajudar. A través de les imatges, podem mostrar els instruments sencers amb el músic i sense, i també les parts més bàsiques, que es podran presentar a mesura que, a partir de diferents activitats, es vagin mostrant i descobrint les funcions que exerceixen.

La intervenció de l'adult

Com passa en gairebé tots els aspectes que es viuen a aquesta edat, el nen necessita l'adult per poder relacionar, descobrir de forma progressiva, expressar les seves descobertes, apropiar-se del que intueix i, molt especialment, compartir amb il·lusió i plaer el fet de créixer i avançar en la capacitat d'actuar en l'entorn i esdevenir més independent.

Al seu torn, l'adult —si escolta la música provant d'identificar tot allò que els infants també hi poden descobrir, o observant i escoltant el que aquesta aporta als infants— es trobarà davant una forma de viure la música plena de matisos diversos que enriquiran la pròpia audició.

5.2. Els instruments de vent, de percussió i la creació musical

Si bé l'escolta ocupa un lloc prioritari en la formació musical dels infants, la pròpia producció de la música —ja sigui interpretant-la o creant-la— és força essencial. Aquesta part ajuda que el nen senti la música a prop i experimenti que ell hi té una part important de participació i construcció.

Les obres d'aquest CD ens poden servir de model per orientar formes d'organitzar les produccions dels nens de manera que sigui possible la creació conjunta de petites obres musicals. En l'apartat en què es comenten cadascuna de les peces, hi ha unes propostes de creació relacionades amb la música que s'escolta. El punt de confluència entre l'obra musical i la producció del nen són els elements musicals que es posen en joc en cada una. Pot ser la superposició de dos timbres, la sincronització entre una secció rítmica i una de melòdica, un contrast d'intensitat, etc.

En tots els casos, però, per abordar el tema de la creació, cal seleccionar molt bé els timbres i, per tant, els instruments que posem a l'abast dels nens. En aquest cas, suggerim que l'educador separi clarament els instruments de vent (els que es fan sonar bufant) dels de percussió (tots els que produeixen el so picant, fregant, sacsejant, etc.), ja que en moltes obres del CD se sent clarament la separació entre aquestes dues famílies d'instruments.

Els instruments de vent

Hi ha una gran varietat d'instruments, joguines o objectes que es fan sonar bufant i que, per la forma que tenen i el so que produeixen, són vertaderament suggeridors per als nens d'aquesta

etapa. Els timbres són molt variats i, si es combinen amb criteri, poden donar color al joc sonor i estimular la creació de petits discursos musicals.

És important que els sons es puguin produir amb comoditat i sense esforç, ja que l'esforç que representa el fet de produir el so pot dificultar que la música flueixi de forma gairebé espontània; els instruments han de ser fàcils d'aguantar, manipular i fer sonar. En aquest sentit, les embocadures dels instruments de metall són molt poc adequades per als nens d'aquesta edat. Està bé que a la classe n'hi hagi alguna, que vegin com l'adult la fa sonar i que provin de bufar-hi; ara bé, quan volen fer sons per gaudir de la pròpia acció i del resultat sonor que se'n deriva, el mitjà —l'instrument— ha de ser fàcil de manipular per l'infant.

A continuació, se citen diversos instruments que produeixen el so bufant. La majoria no són de la família del metall, però, atesa la dificultat de produir el so mitjançant la vibració dels llavis pròpia dels instruments d'aquesta família, en proposem d'altres que són adequats perquè els nens d'aquesta edat els manipulin i que, a nivell sonor, aporten timbres interessants i suggeridors.

Sons corporals

Comprenen des de bufar fins a xiular, passant per cantar, parlar o produir sons diversos i variats en timbres, articulació, ressonàncies, etc. No cal dir que la veu és un instrument prioritari que ha d'ocupar un lloc de preferència en les activitats de creació musical.

Xiulets

N'hi ha de molt variats: alguns permeten modificar el so segons la pressió de l'aire, d'altres no. Els timbres són rics en contrastos d'agut-greu, fort-fluix i ambient. Cal triar-los i tenir-los classificats en funció del timbre per poder-los utilitzar oportunament.

Espanta-sogres

És un instrument que els nens associen a moments de gresca i festa. Tot i això, el seu so pot donar color a algun moment concret en una creació musical.

Tubs flexibles

Són els tubs que s'utilitzen per encastar els fils elèctrics. Els que són millors per a aquesta edat són els més prims (7 mil·límetres d'obertura). La llargada més adequada és de 50 centímetres. Es poden tocar només bufant-los o afegint-hi una embocadura i un pavelló.

Harmòniques

Les harmòniques són instruments rics en possibilitats sonores. El seu so és sempre agradable i ric en harmònics.

Trompetes de joquina

(També es recomanen altres objectes que imitin la forma d'instruments existents.)

Els instruments més simples d'aquest tipus, que són els que normalment estan més a l'abast, no acostumen a tenir gaire interès sonor ja que es pot variar molt poc el timbre. Tot i això, són instruments que poden ocupar un espai si es fan servir en moments adequats.

Reclams d'ocell

De reclams d'ocell, n'hi ha una infinitat. Per a aquesta proposta, suggerim que es busquin els que sonen bufant. Ens donaran la possibilitat de disposar d'uns timbres suggeridors molt difícils de produir a partir d'altres estris o instruments.

Siurells

Un dels aspectes que més atrau dels siurells és la seva forma de petits personatges plens de totes les gràcies. Aquest aspecte els fa especialment atractius i estimula la imaginació de qui els observa o els toca.

Càntirs d'aigua

Es tracta d'un instrument popular que imita el so dels ocells sempre que a dins del càntir hi hagi aigua.

Caps de la flauta de bec

No cal dir que es pot utilitzar la flauta sencera, però, atès que els nens d'aquesta edat no sabran pas tancar els forats per produir uns sons concrets, el cap ens ofereix la possibilitat de variar les sonoritats tapant amb la mà la sortida de l'aire. Aquest aspecte es pot utilitzar per explicar als nens què fan els instrumentistes amb les sordines, alguns objectes o la pròpia mà en els instruments de metall.

Flautes de Pan

Aquest instrument exigeix una forma subtil d'introduir l'aire per aconseguir que soni. Practicant-ho com si fos un joc, obrim la porta a tota una altra gamma d'instruments —ampolles i tubs— que sonen a partir d'aquesta tècnica.

Els instruments de percussió

Aquesta modalitat és encara més àmplia que l'anterior. Citar tots els instruments o estris que hi poden haver a les aules de 0 a 6 anys i que sonen perquè se'ls pica, se'ls sacseja o se'ls frega, seria gairebé impossible. La imaginació dels educadors i les pròpies descobertes dels nens fan que aquests materials gairebé no tinguin límit.

Aquest aspecte, que és vertaderament positiu, pot esdevenir una dificultat si els educadors no saben triar, no escolten els timbres amb gaire detenció i no saben proposar quins instruments poden ser millors en un moment determinat. Cal tenir-los classificats a nivell sonor en la nostra oïda de forma que es pugui ser selectiu en els moments de creació musical.

És per això que a continuació no se citen gaires instruments sinó més aviat els grups sonors. En cada grup, hi poden haver una gran varietat d'instruments.

Els sons corporals

Inclouen des de picar de mans o de peus fins a fer petar la llengua o els llavis, fregar diferents parts del cos, etc. Les possibilitats són immenses i l'interès de tota aquesta producció sonora està també en el fet de la gran descoberta que comporta a nivell corporal.

Instruments fets de fusta

Capses xineses, pals, picar amb un llapis sobre la taula, boixets... El so és curt i clar. Si molts nens toquen junts de forma lliure —sense interpretar cap ritme regular—, s'obté un resultat sonor força interessant. És fàcil modificar-ne la intensitat.

Instruments fets de metall

Triangles, címbals, platerets, campanes, pals d'alumini... El so és metàl·lic. Per això, sempre hi ha ressonància, cosa que fa que els sons siguin més llargs que en els instruments de fusta. Si es fan sonar molts instruments junts, es produeix un resultat sonor molt intens i constant. És interessant escoltar cada so, captar la ressonància i apreciar els matisos que proporciona la variació de la intensitat.

Instruments de pell

Panderos, panderetes, bongos... Tot i que el so d'aquests instruments és ben característic, varia molt en funció de la mida, de l'afinació i de si porten sonalls incorporats. Cada instrument ens ofereix un ampli ventall de possibilitats sonores que cal explorar. Els sons es poden produir amb la mà, amb baquetes o amb petites escombretes, picant i fregant.

Instruments per sacsejar

Maraques, envasos amb coses a dins, mòbils... Aquests són uns dels instruments més fàcils de fabricar, i en funció del so dels objectes que se sacsegin (dins d'un envàs —sorra, pedres grosses o arròs—, penjats en un suport —petits tubs de metall o closques de fruita seca—), s'obtenen resultats sonors completament diferents. Quan els sons són suaus, són instruments molt adequats per crear plans sonors amb la participació de molts nens.

Altres timbres

Moure, estripar, arrugar papers o plàstics, picar plats de plàstic, fer rodar molles, arrossegant joguines, desinflar o petar globus, trepitjar fulles seques, picar pedres, fregar petxines, fregar tubs flexibles, fer sons amb aigua, fer degotar, passar d'un envàs a un altre, etc. Les possibilitats són immenses. Cal escoltar cada so o el conjunt de sons que es produeixen en cada acció o moviment i donar-los un lloc oportú en les activitats de creació musical conjunta.

Com s'han d'organitzar les creacions musicals

A continuació, es donen unes orientacions generals perquè l'educador les utilitzi amb criteri i independència. Atès el context d'aquest treball, relacionat amb unes obres musicals concretes, aquestes orientacions es referiran als moments en què les activitats de creació s'enfoquen a la composició d'una obra musical conjunta. És evident que a l'aula també es creen molts altres moments d'experimentació individual i col·lectiva, de descoberta de sons, etc. que són bàsics per desenvolupar la creativitat, però en aquest treball no ens hi referirem específicament.

En els moments de producció col·lectiva de sons amb intenció de fer música, cal tenir molt present que la música és un llenguatge organitzat, que sempre té un ordre intern i una estructura, i que sempre s'ha creat amb alguna intenció. L'educador ha de propiciar que el joc sonor dels infants avanci cap a formes organitzades de producció musical. Les seves intervencions, com a persona adulta que acompanya la descoberta dels infants, han de facilitar que cada nen i el col·lectiu avanci tant en la descoberta de sons diversos i variats com en la capacitat d'ordenar els sons que es produeixen.

Per això, la seva intervenció ha de ser alhora concreta i oberta —ha de dirigir, coordinar i orientar, i ha de deixar espais de llibertat— i ha de respondre a criteris que facilitin que un grup de 20 nens puguin experimentar que la música que fan junts es mou en uns paràmetres que la fan *semblant* a les obres dels compositors.

Els paràmetres que cal tenir més en compte a l'etapa d'educació infantil són els següents:

El timbre

És responsabilitat de l'educador seleccionar els instruments que posa a l'abast dels nens. És evident que, segons l'objectiu de l'activitat, aquests instruments poden variar. Quan es tracta de moments de creació musical conjunta, cal triar els instruments en funció del lloc que hagin d'ocupar dins de la creació: poden fer una introducció o un final, acompanyar un instrument solista, fer d'instrument solista, contestar a un altre instrument fent un diàleg, fer un so puntual que destaquí especialment, etc.

La simultaneïtat de sons

Si a la classe hi ha 20 alumnes i cadascú toca un instrument diferent, el resultat sonor pot ser tan sorollós i dispers que provoqui més una sensació de xivarri que no pas una sensació de música. Cal tenir en compte quants plans sonors ens convé crear, i en funció d'això haurem d'agrupar els nens, les nenes i els instruments. Per exemple, una possible composició amb 5 plans sonors feta per a nens de 3 anys podria ser la següent:

- 7 nens arruguen papers de cel·lofana
- 7 nens mouen mòbils de boixets
- 5 nens piquen petxines lliurement
- 2 nens, dirigits per l'educador, s'alternen: l'un toca una harmònica i l'altre, un xiulet
- Puntualment, un nen toca un triangle cada vegada que hi ha un canvi en la interpretació del diàleg

L'estructura de la creació musical

Una obra musical sempre comença i acaba. Per això, cal establir l'ordre d'intervenció dels instruments per més que, en el moment en què cada nen toca, si és això el que s'ha acordat, pugui fer lliurement els sons que vulgui. Per exemple, a la composició musical que s'acaba d'explicar, se li podrien donar diferents estructures; és a dir, es podrien crear diferents ordres d'intervenció dels instruments. Posem-ne alguns exemples:

- S'hi podria afegir una introducció i un final.
- Els tres timbres que creen la base sonora (cel·lofana, boixets i petxines) podrien començar junts —o no—, podrien acabar l'un després de l'altre o podrien acabar tots alhora.
- Aquests tres instruments podrien tocar tots junts o tocar d'un en un alternativament.
- En un moment concret, tots els instruments podrien fer un moment de silenci perquè el triangle fes un petit interludi, etc.

La intensitat

La correcta utilització i combinació de sons més o menys forts o fluixos aporta dos aspectes molt bàsics: d'una banda, ajuda a fer la música més expressiva i, d'altra banda, permet que els instruments ocupin el lloc que els correspon dins del conjunt. Per exemple, en la composició anterior, la base sonora, creada pels papers, els boixets i les petxines, ha de tenir un cert equilibri d'intensitat i, en tots els casos, ha de deixar que els dos instruments solistes sobresurtin i se sentin una mica més forts. Si això no passa, és difícil que la composició musical sigui reeixida.

Els altres elements musicals —altura de so, durades, melodies i ritmes— també són bàsics i cal cuidar-los, però sempre queden inclosos en els que s'acaben de citar. L'educador ha de saber fins a quin punt —en el marc de les creacions col·lectives— pot demanar que aquests elements tinguin una forma pròpia d'intervenció —regularitat rítmica, alternança d'agut i greu, melodies afinades amb la veu o instruments— o pot deixar que el que doni color a la música sigui el fluir espontani del so que els nens d'aquesta edat són capaços de produir en aquests contextos. L'equilibri entre timbre, plans sonors i intensitats, d'una banda, i l'estructura de les

interpretacions, d'altra banda, donen sempre com a resultat unes produccions polides i interessants que fan gaudir tothom de les seves pròpies intervencions.

5.3. Les obres del CD. Comentaris i propostes didàctiques

Caps

Pep Gol / Arr.: Pep Gol

Instrumentes

Helicó, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Comentari de l'obra

D'una banda, aquesta obra ens permet escoltar tots els instruments tocant junts i, d'altra banda, ens permet sentir l'helicó, el trombó, la trompa, la trompeta i la bateria fent una improvisació com a instruments solistes. Això ens permet sentir el timbre i algunes possibilitats sonores de cadascun dels instruments i, també, el timbre característic del quintet de metall.

Esquema

Observeu l'esquema de la il·lustració del conte.

Activitats

Escolteu la música i balleu.

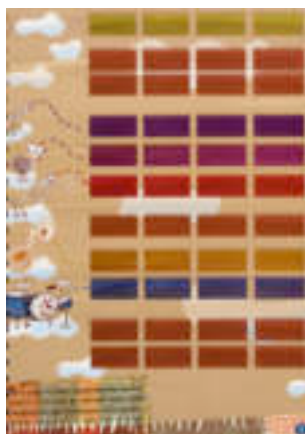
Poseu els dibuixos dels instruments d'una forma que es vegin molt bé. Quan toquen tots junts, els nens ballen lliurement. Cada vegada que un solista fa un solo, paren el moviment. Llavors, l'educador —o un nen— mostra la imatge de l'instrument que està fent la música.

Si l'edat dels nens ho permet i l'activitat no ha de perdre el seu caràcter lúdic, l'educador redibuixa els requadres de la il·lustració del disc llibre seguint la pulsació i fent evident l'estructura.

Creació musical

Feu una creació musical seguint l'esquema de l'obra.

Uns nens fan tota l'estona una base rítmica. Els altres nens alternen una cançó interpretada per tots amb la intervenció d'instruments solistes de vent, tret d'un cas que hi intervindrà un instrument de percussió. L'educador ha de dirigir l'obra i donar-li l'estructura correcta.

Dalt del cotxe

Tradicional / Arr.: Pep Gol

Instrumentes

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i cascavells.

Comentari de l'obra

En la versió que es presenta de la cançó *Dalt del cotxe*, hi ha una breu introducció que inicien els cascavells i continua el quintet; després, la cançó s'interpreta dues vegades: la trompeta fa la melodia i els altres instruments fan l'acompanyament.

Activitats

Apreneu la cançó i canteu-la.

Escolteu l'enregistrament i canteu la cançó mentre l'escolteu.

Identifiqueu el timbre dels cascavells que acompanyen la cançó.

Expliqueu que hi ha una introducció i que no s'ha de començar a cantar fins que la introducció s'ha acabat.

Creació musical

Heu de crear un motiu musical que faci la funció d'introducció i interpretar-lo quan es canta la cançó sense la interpretació del CD.

Cada vegada que es canta la cançó heu de donar uns cascavells a un nen diferent i l'heu de deixar que acompanyi les veus tocant com ell vulgui.

Fanfare (fragment que precedeix el ballet *La Peri*)

Paul Dukas / Arr.: W. Barrington

Instruments

Tuba, trombó, trompa i dues trompetes.

Comentari de l'obra

Originàriament, una fanfara era una tocada de trompetes i trompes. A nivell artístic, però, les fanfares s'interpreten amb instruments de metall i, dins de la varietat de recursos expressius que presenten, acostumen a tenir un ambient ample, clar i exuberant, aspectes que aquesta peça ens fa evidents.

Activitats

Escolteu la música, capteu l'ambient i observeu els instruments.

Deixeu que els nens dibuixin el que la música els suggereix.

Feu de directors d'orquestra. L'educador també ho fa i amb el seu gest marca alguns dels elements que apareixen en l'obra (sons curts o llargs, dibuixos melòdics ascendents o descendents, progressions, acords, etc.).

Creació musical

Seleccioneu cinc instruments de vent que tingueu a l'aula i que permetin variar l'altura del so. Experimenteu formes d'ajuntar-los: toqueu-los junts fent sons llargs, toqueu-ne un després de l'altre —poden o no poden interpretar el mateix ritme o la mateixa melodia—, feu dibuixos melòdics ascendents i acabeu-los tocant tots els instruments junts, feu sons curts i fluixos, etc.

Després, heu de concretar en quin ordre s'han d'interpretar els recursos seleccionats per crear una petita obra musical.

<p><i>Lavanera</i> Pep Gol / Arr.: Pep Gol</p>
--

Instruments

Acordió, tuba, trompa, dues trompetes, bateria i objectes sonors.

Comentari de l'obra

Sons de vent i d'ocells, un obstinat interpretat per la bateria i la tuba, i unes notes llargues fetes per l'acordió, el trombó, la trompa i la trompeta, respectivament, dibuixen un *crescendo* que conclou en un acord. Després d'aquesta introducció, la trompa i les trompetes interpreten unes melodies que l'acordió, la tuba i la bateria acompanyen. El conjunt ens fa sentir un deliciós aire de balanceig. La il·lustració del disc llibre expressa aquest ambient i ajuda a gaudir de la música.

Activitats

Deixeu que els nens escoltin la música i que es balancegin o dansin suaument. Que s'imaginin el mar. Converseu sobre els sons que s'escolten i l'ambient que es crea. Escolteu la música, però amb una atenció especial en el so de la trompa. L'educador té un dibuix de la trompa a la mà; el mostra quan la trompa intervé en la peça i l'amaga quan no toca.

Creació musical

A partir d'objectes quotidians, proveu de crear una ambientació sonora que ens recordi el mar i que tingui un ambient subtil com el de l'obra.

Reciteu poemes que facin referència a aquest tema. Reciteu-los fent-hi ambientacions sonores adequades.

<p><i>Cargols</i> Pep Gol / Arr.: Pep Gol</p>

Instruments

Dos cargols, sons d'ocells i percussió petita.

Comentari de l'obra

Es tracta d'una petita composició feta amb objectes sonors i que contrasta el so agut amb el greu de dos cargols de mar. L'ambient és proper al de l'havanera i, de fet, ens marca el final d'aquesta peça musical.

Activitats

Mostreu imatges de cargols de mar. Si en podeu tenir de veritat, proveu de fer-los sonar.

Escolteu el contrast agut-greu que marquen els cargols enregistrats i expresseu-ho amb un gest corporal.

Creació musical

Busqueu parelles d'instruments de timbre semblant que creïn un clar contrast d'agut i greu. Feu-hi diàlegs, acompanyeu-los amb altres sons i feu petites composicions musicals

Allemande
C. Gervais / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, trompeta i tabal.

Esquema

Observeu l'esquema de la il·lustració del conte.

Comentari de l'obra

És una dansa d'ambient elegant i popular. L'estructura és AAAABCC. Cada frase dura quatre pulsacions. El so compacte de tots els instruments, l'aire alegre de la melodia i la dinàmica amb els contrastos d'intensitat donen a aquesta peça un aire que convida a dansar amb un estil proper a les danses del Renaixement.

Activitats

Balleu lliurement i deixeu-vos portar per l'ambient.

Alterneu l'activitat anterior amb activitats que marquin la pulsació. L'educador pot fer moviments que expressin un aire elegant i els nens l'imiten.

Creeu una coreografia que expressi l'estructura de la música. Es pot buscar un moviment per a cada frase.

Amplieu el dibuix de l'estructura que hi ha a la il·lustració del disc i poseu-lo a l'abast dels nens a fi de poder-hi fer activitats col·lectives. Mentre escolta la música, l'educador ressegueix el dibuix de l'estructura. També ho pot fer sense l'enregistrament i mentre ell mateix canta la melodia. A poc a poc, heu d'afavorir que siguin els nens els que facin aquesta activitat.

Converseu amb els nens sobre la música, la forma de dansar-la i la representació gràfica per ajudar a copsar l'ambient i l'estructura de la música.

Creació musical

Feu una creació musical d'estructura AAAABCC.

Creeu tres petites composicions o trieu tres cançons o tres poemes que es puguin acompanyar amb instruments.

Interpreteu-los amb l'estructura següent (AAAABCC). Feu-hi el contrast d'intensitat que s'escolta a l'obra.

Dibuixeu una nova partitura. A dins de cada requadre, poseu-hi un dibuix que representi la creació dels nens en relació amb la cançó o el poema o algun dels instruments que intervenen en cada fragment.

Plens de La Patum de Berga
Tradicional / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Esquema

Introducció	A A	B B	A A	B B	A A	B B
	Tuba Trombó	Trompa	Trompeta	Trompeta	Trompeta Trompa Trombó Tuba	Trompeta Trompa Trombó Tuba
Percussió						

Comentari de l'obra

Aquesta música dels plens de La Patum té dues frases que s'alternen i cadascuna s'interpreta dues vegades. Els instruments que hi ha dibuixats a l'esquema són els que fan la melodia. El tabal fa una introducció rítmica que marca l'aire de la peça, i continua tocant tota l'estona. La música ens convida a saltar com es fa quan surten els plens a la plaça de Berga.

Activitats

Parleu als nens de La Patum i expliqueu-los que els plens són uns personatges que porten el cap cobert de plantes. Mentre salten, van tirant coets i tota la gent de la plaça salta amb ells al mateix ritme i es desplacen en la mateixa direcció per tota la plaça.

Seguiu la música saltant i gaudint del seu ambient tan alegre.

Acompanyeu-la marcant el ritme ta ta titi ta, ta ta titi ta, a la primera frase, i titi titi titi titi titi titi titi... Observeu els plens de la il·lustració i relacioneu-los amb una de les frases.

Escolteu mentre l'educador mostra els instruments que interpreten la melodia en cadascuna de les frases.

Creació musical

En grups de cinc nens, feu sons que convidin a saltar com es fa en els plens (seleccioneu els timbres més adequats). Segons el nivell dels alumnes, es pot demanar regularitat rítmica; també es pot interpretar l'esquema ta ta titi ta, que acompanya la versió d'aquest CD.

Ajunteu els grups de dos en dos. L'un interpreta la part A i l'altre, la B. Ajudats per l'educador, els alumnes han d'alternar les seves interpretacions i crear l'estructura AABBAABBAABB. Han d'interpretar-la mentre els altres nens ballen.

Stella Splendens

Anònim (*Llibre Vermell de Montserrat*) / Arr.: Pep Gol

Instruments

Campana, trompa i trombó.

Comentari de l'obra

Stella Splendens és una de les deu peces que hi ha en el *Llibre Vermell de Montserrat*. Aquestes peces les cantaven els pelegrins en honor a la mare de Déu i en algunes ocasions també es ballaven.

Stella Splendens està escrita a dues veus. En aquesta versió, hi podem sentir cada veu interpretada per cada instrument per separat, i després toquen junts: la trompa interpreta la primera melodia i el trombó, la segona. Una campana acompanya tota la interpretació.

Activitats

Parleu als alumnes del *Llibre Vermell de Montserrat* i mostreu-los, a partir de les il·lustracions del disc, com s'escrivia la música.

Poseu ben visibles les imatges dels dos instruments i relacioneu-les quan sona cada instrument per separat i quan sonen junts.

Creació musical

Formeu trios: dos nens toquen un instrument de vent i un altre nen en toca un de percussió. Els nens que tenen els instruments de vent s'inventen una petita melodia que han de recordar. L'altre nen busca una forma d'acompanyar-los.

Organitzeu la creació musical: els instruments de vent toquen l'un després de l'altre la música que s'han inventat; després, la toquen junts. La percussió els acompanya tota l'estona d'una forma adequada a l'ambient de la creació musical.

Down home rag

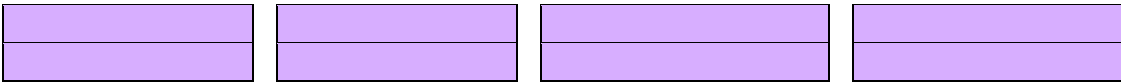
W. Seatman / Arr.: Pep Gol

Instruments

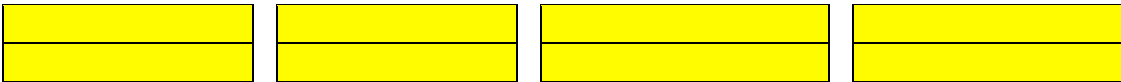
Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Esquema

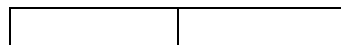
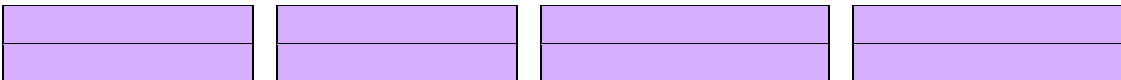
A

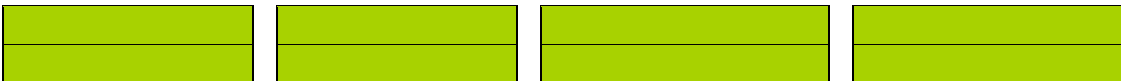
B

A

C

D

A

Comentari de l'obra

És un *ragtime* clàssic o sigui que no hi ha improvisacions. Els *rags* es popularitzen entre el 1895 i el 1915. Inicialment els creaven i els interpretaven els negres inspirant-se en la música dels blancs, però aportant-hi el ritme propi de la seva música. El músic més representatiu és Scott Joplin.

Activitats

Escolteu la música i balleu-la.

Podeu explicar als nens i a les nenes que quan els homes blancs i els negres es van conèixer, feien la música molt diferent. La música que feien els homes negres sempre tenia molt ritme i

els feia ballar. Els *ragtimes* els tocaven els homes negres inspirant-se en la música que feien els homes blancs.

Escolteu altres *ragtimes*.

Creació musical

Amb instruments de percussió inventeu un acompanyament i interpreteu-lo mentre escolteu el *ragtime*.

Si el nivell dels nens ho permet, podeu assignar uns instruments a cada frase musical.

Creole love call
Duke Ellington / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó amb i sense sordina, trompa, dues trompetes amb i sense sordina i bateria.

Esquema

1 ^a part	Solo: trompeta amb sordina
	Secció melòdica: trombó, trompa i trompeta
	Secció rítmica: bateria i tuba
2 ^a part	Solo: trombó amb sordina
	Secció rítmica: tots els instruments menys el trombó
3 ^a part	Solo: trompeta amb sordina
	Secció rítmica: tots els instruments

Comentari de l'obra

Aquest blues té tres parts de dotze compassos cadascuna.

La primera part la comencen la trompeta, la trompa i el trombó interpretant una melodia que dialoga amb una trompeta amb sordina. La bateria i la tuba fan la secció rítmica.

En la segona part, el trombó fa un solo i tots els instruments passen a reforçar la secció rítmica.

En la tercera part, la trompeta amb sordina fa una improvisació que tots acompanyen. En els primers compassos, marquen uns acords clars i contundents.

Activitats

Escolteu la música i expresseu corporalment el seu aire balancejant-vos o ballant.

Observeu que la bateria i la tuba toquen tota l'estona: alguns nens poden simular que són els músics que toquen aquests instruments, i mentre escolten la música n'imiten els moviments.

Identifiqueu el so de la trompeta quan toca amb sordina. Expliqueu-ho. Imitau l'instrumentista utilitzant objectes que puguin semblar una trompeta amb sordina. Feu el mateix amb el trombó.

Creació musical

Observeu el dibuix de la il·lustració del conte. Prepareu l'espai amb recursos plàstics que recordin les imatges de la il·lustració. Uns nens es posen en aquests espais per fer de músics, els altres escolten.

Secció rítmica: dos nens —amb un instrument de vent i un de percussió— es situen en un espai de llum —a prop d'una lluna dibuixada, a prop d'una finestra mig oberta o a prop d'un focus— i interpreten la secció rítmica que ha de ser suau i ha de convidar a balancejar-se. Toquen tota l'estona.

Secció melòdica: tres nens —o, si ho voleu, força nens— es situen en un lloc des d'on dominin l'espai —a sobre d'una tarima o al mig d'una rotllana— i canten una melodia prèviament acordada.

Instruments solistes: dos nens amb dos instruments de vent diferents que tinguin timbres molt suggeridors —si en saben també ho poden fer amb la veu— es distribueixen en dos racons de la classe.

L'educador ajuda cada grup a inventar la seva música, després els dirigeix per fer una creació musical que tingui l'estructura del *Creole*.

La barca puja i baixa
Tradicional / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, trompeta i bateria.

Comentari de l'obra

La barca puja i baixa és un joc de falda tradicional que té aire d'havanera.

El joc: un nen i una nena seuen a la falda d'un adult, un a cada cama, de manera que queden encarats. Mentre es canta la cançó, es fan les accions següents: a la primera estrofa, el nen i la nena es balancegen, i a la segona, es segueix el text (la nena baixa de la falda, el nen baixa de la falda, es fan un petó i una abraçada i, agafats de la mà, se'n van a passejar).

La interpretació: cada instrument entra tocant la melodia, i quan l'acaba segueix en el conjunt fent un acompanyament. L'ordre és el següent: tuba, trombó, trompa i trompeta. La percussió acompanya la música.

Activitats

Canteu la cançó fent el joc.

Escolteu l'enregistrament. Cada nen té dos ninos a la falda i els fa fer el joc que s'ha explicat abans. Com que la música s'interpreta sis vegades seguides, alterneu les accions que s'han explicat o inventeu altres maneres de crear un joc de complicitat entre els dos ninos per estimular els nens a expressar afecte i tendresa.

Escolteu la música mentre observeu dibuixos dels instruments que la interpreten.

Creació musical

Demaneu als nens que expliquin als seus germans més petits —també es pot representar l'acció adreçant-se a unes nines— com són els instruments que interpreten la música, i busqueu sons a l'aula que la puguin acompanyar per fer-la més bonica.

Poseu tots els ninos agrupats i ben asseguts a dins d'una rotllana formada pels nens. Cadascú té un instrument. Escolteu la música i acompanyeu-la per fer-la més bonica.

Intrada

Henry Purcell / Arr.: W.F. Mills

Instruments

Tuba, trombó, trompa i dues trompetes.

Comentari de l'obra

Música en ritme ternari formada per dues frases de vuit compassos cadascuna. Les trompetes interpreten la melodia i els altres instruments l'acompanyen.

Activitats

Escolteu la música i comenteu que les trompetes fan la melodia. Mentre s'escolta la música, cal tenir els dibuixos dels instruments exposats i donar un lloc prioritari a les trompetes. Expliqueu que en aquesta música les trompetes interpreten la melodia i tots els altres instruments l'acompanyen.

Creeu una coreografia que respecti l'estructura i marqui l'accent ternari.

Creació musical

Feu grups de nens: els uns canten cançons ja sabudes i els altres els acompanyen amb instruments.

Feu el mateix amb poesies.

Coral

Johann Sebastian Bach / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa i trompeta.

Comentari de l'obra

Un coral és una peça musical harmonitzada a quatre veus. La melodia, interpretada per l'instrument més agut —en aquest cas, la trompeta—, presenta un ritme pausat i marca clarament cada frase. Els altres instruments creen l'harmonia interpretant cadascun la seva pròpia veu.

Activitats

Escolteu la música i expresseu-la corporalment: cinc nens es posen drets formant un dibuix en ziga-zaga i aguanten robes de colors diferents. Per exemple, entre l'u i el dos aguanten una tela roja; entre el dos i el tres, una de blava; entre el tres i el quatre, una de groga, i entre el quatre i el cinc, una de verda.

1		3		5
	2		4	

Mentre s'escolta la música, l'educador es desplaça des del nen u fins al nen cinc. Amb la mà, fa un moviment continuat fregant la roba i fent coincidir el final de cada frase amb un nen de manera que es facin evidents les quatre frases de la melodia. A poc a poc, poden fer-ho els nens.

Creació musical

Busqueu cançons del repertori de la classe que tinguin quatre frases i interpreteu-les fent l'activitat anterior.

Creeu acompanyaments instrumentals per a cadascuna de les frases.

Marxa d'Aida
Giuseppe Verdi / Arr.: W.H. Barnes

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i caixa.

Comentari de l'obra

Tant la il·lustració del disc —amb tots els instruments posats l'un darrere l'altre— com el caràcter alegre amb què està interpretada aquesta peça ens suggereixen un aire de marxa ple de matisos expressius. A part, les melodies són conegudes i fàcils de recordar. Ben segur que tots aquests aspectes crearan una predisposició festiva en l'audició.

Activitats

Escolteu la música i dirigiu-la. Procureu que el gest marqui tant la pulsació com la subtileza de matisos que té aquesta peça.

En l'audició, doneu un lloc prioritari a la imatge de la trompeta i a la de la trompa, i quan aquests instruments interpreten la melodia assenyaleu-los.

Creació musical

Busqueu un timbre per acompanyar la música quan la trompa interpreta la melodia i un altre per fer-ho quan la interpreta la trompeta, i toqueu-los mentre s'escolta la música. Deixeu que els nens decideixin com volen tocar aquests instruments.

Gymnopédie
Erik Satie / Arr.: Pep Gol

Instruments

Vibràfon, tuba i trompa.

Comentari de l'obra

Una *gymnopédie* és una dansa grega, però en aquest cas es tracta d'una obra d'Erik Satie. Aquest compositor dóna aquest nom a tres composicions seves d'ambient íntim i somniador escrites per a piano. En l'enregistrament que es presenta, el vibràfon interpreta l'acompanyament reforçat en els sons greus per la tuba. La trompa interpreta la melodia.

Activitats

Escolteu la música i deixeu-vos seduir pel seu ambient.

Observeu la il·lustració del disc mentre l'escolteu, i verbalitzeu les sensacions que l'escolta i la contemplació us suggereixen.

Afavoriu que cada nen pugui triar la forma com vol escoltar la música: estirat o assegut, amb o sense algun objecte, sol o amb tots els nens, etc.

Creació musical

Busqueu sons que puguin crear ambients semblants als de la *gymnopédie*.

Poseu els instruments triats en una capsa —procureu que la seva estètica sigui oportuna— i feu-los sonar per acompanyar moments de descans, per preparar alguna activitat que requereix atenció, per consolar un nen que està trist, per acomiadar-se, etc.

The preacher

H. Silver / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Esquema

Observeu l'esquema de la il·lustració del conte

Comentari de l'obra

Aquest espiritual negre ens fa sentir un suggeridor ritme de swing alhora que permet captar clarament la secció rítmica, la secció melòdica i la intervenció dels instruments solistes. La peça està estructurada així:

- Introducció breu formada pel motiu melòdic amb què acaba la melodia.
- S'interpreta la melodia.
- El trombó fa una improvisació.
- La tuba fa una improvisació.
- Es torna a interpretar la melodia.
- Coda final.

Activitats

Escolteu la música i balleu-la lliurement. Acompanyeu-la picant de mans.

Observeu la il·lustració del disc per comprendre l'estructura de l'obra i la funció dels instruments:

A la màquina, hi viatgen la tuba i la bateria, que són la base de la secció rítmica que toca tota l'estona.

Al primer vagó, hi viatgen tots els altres instruments, que interpreten la melodia.

Al segon vagó, el trombó tot sol, que fa una improvisació.

Al tercer vagó, la tuba, que també fa una improvisació.

Al quart vagó, hi tornen a viatjar tots els instruments i interpreten de nou la melodia.

Construiu un tren amb caixes de cartró que tingui una màquina i quatre vagons, i poseu a dins els dibuixos dels instruments corresponents. Mentre escolteu la música, alguns nens van d'un vagó a un altre fent evident l'estructura i els timbres, i els altres nens observen i escolten.

Creació musical

Inventeu-vos una música pel tren que s'ha construït. Ha de seguir tres premisses:

- La simultaneïtat sonora (els nens del vagó toquen tota l'estona).
- L'ordre d'intervenció.
- L'alternança entre interpretació i creació: en els vagons primer i quart, s'hi interpreta una melodia prèviament acordada; en el segon i el tercer, s'hi improvisa.

A comprar peix
Tradicional / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Comentari de l'obra

Es tracta d'una cançó joc que crea un diàleg entre un jugador i tot el grup.

El joc: els nens seuen en rotllana amb el cap acotat entre les mans. Un jugador passeja per l'exterior rodejant la rotllana, i interpreta les preguntes que tots els nens contesten. Quan acaba diu: "Ui, ui, ui, quina son que tinc...!" , mentre deixa un objecte al darrere d'un nen. Aquest nen s'aixeca i l'empaita voltant la rotllana fins que torna al seu lloc, però si l'atrapa abans d'arribar-hi, es canvien les funcions.

La interpretació: interpreten les preguntes els instruments amb sordina en l'ordre que s'expressa en l'estructura. La frase "ui, ui, ui, quina son que tinc...!" es diu posant la boca dins el pavelló del trombó i de la trompa respectivament. El xivarri el fan tots els instruments quan toquen junts.

Activitats

Canteu la cançó i feu el joc.

Escolteu l'enregistrament i imagineu que els nens són els músics que interpreten la música. Als nens que fan de solistes, doneu-los objectes que puguin simular els instruments de vent i les sordines. Cadascú fa veure que toca segons la funció que té assignada.

Creació musical

Doneu continuïtat a l'activitat anterior fent una variació: cada vegada que hi ha d'intervenir un solista abaixeu el volum del CD i que sigui un nen el que interpreti la pregunta fent sons curiosos amb la veu o un instrument. En el moment en què tots els instruments fan xivarri, tothom s'hi afegeix fent sorolls diversos. Cal acabar-los puntualment.

En Jan petit com balla
Tradicional / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Comentari de l'obra

En Jan petit com balla és una dansa tradicional.

Coreografia de la dansa: els nens es posen en rotllana. Mentre canten la cançó, ballen en rotllana. Quan citen les parts del cos, paren el desplaçament i mouen la part del cos corresponent. A la frase "ara balla el Jan petit", amb què acaba cada estrofa, piquen de mans.

La interpretació comença amb una introducció en què els instruments entren d'un en un per ordre de greu a agut (tuba, trombó, trompa, trompeta, bateria, tots).

A les estrofes, la melodia sempre la interpreta la trompeta acompanyada de tots els instruments. El dibuix melòdic que cita les parts del cos "amb el dit, dit, dit, amb la mà, mà, mà, etc." s'interpreta en l'ordre següent:

- Trompeta.
- Trompa i trompeta.
- Trombó, trompa i trompeta.
- Tuba, trombó, trompa i trompeta.
- Bateria, tuba, trombó, trompa i trompeta.

Activitats

Canteu la cançó i balleu la dansa.

Poseu els dibuixos dels instruments per ordre de greu a agut i assenyaleu-los mentre escolteu la música.

Feu cinc grups de nens i poseu-los formant una rotllana de manera que es vegin entre ells. Cada grup té el dibuix d'un dels instruments i l'aixeca quan toca sol.

Observeu el nen de la il·lustració del disc. Mentre escolteu la música, assenyaleu alhora la part del cos i l'instrument que la interpreta.

Creació musical

Uns nens canten la cançó i la ballen, els altres els acompanyen amb instruments.

Poden inventar una introducció i un final.

Assigneu un timbre a cada part del cos i toqueu-lo en el moment oportú.

Picture on the wall

Pee We Ellis / Arr.: Pep Gol

Instruments

Tuba, trombó, trompa, dues trompetes i bateria.

Comentari de l'obra

19 pictures, peça funky. La secció rítmica està formada per la bateria que fa la percussió i la tuba, que interpreta un obstinat melòdic que s'interromp en els compassos que marquen els canvis en la intervenció d'instruments de la secció melòdica. Els altres instruments formen la secció melòdica i alternen la interpretació d'una melodia amb moments d'improvisació. En algunes frases, els dos elements es sobreposen.

Activitats

Deixeu-vos portar per l'aire de la música i balleu-la.

Identifiqueu l'obstinat que fa la tuba i expresseu-lo corporalment. Per expressar l'obstinat, cal crear una coreografia que tingui una seqüència de quatre moviments. En els compassos en què no es sent l'obstinat, varieu el moviment.

Creació musical

Seleccioneu tres cançons del repertori i concreteu un obstinat rítmic per acompanyar-les.

Creeu tres motius musicals que facin la funció d'interludi entre les tres cançons.

Organitzeu tots els elements creant una estructura musical i interpreteu-la. Per exemple:

Cançó amb obstinat, interludi, cançó amb obstinat, interludi, cançó amb obstinat.

Eolo

Pep Gol / Arr.: Pep Gol

Instruments

Acordió, tuba, trompa, dues trompetes i bateria.

Comentari de l'obra

En el concert, amb aquesta obra, els músics s'acomiaden del públic. El so del vent i l'ambient de nostàlgia posen punt final a una trobada en què la música ha estat la protagonista. Tornem a sentir la trompa interpretant una melodia que després interpreta la trompeta, i a la tercera repetició la interpreten tots dos instruments junts. Els acompanya un teixit harmònic en què els sons de l'acordió donen un toc especial i particular.

Activitats

Us suggerim les mateixes activitats que per a la *Gymnopédie*.

6. Vocabulari i glossari

6.1. La bateria

La bateria és un instrument format per un conjunt d'instruments de percussió (platerets, címbals, tambors i bombo).

L'instrumentista toca amb les dues mans i els dos peus.

Per tocar amb les mans, utilitza diferents baquetes i escombretes metàl·liques.

Amb els peus, acciona uns pedals a partir dels quals toca el bombo o alguns platerets.

Les bateries poden tenir més o menys instruments en funció del tipus de música que interpreten.

6.2. La tuba, el trombó, la trompa i la trompeta

La tuba, el trombó, la trompa i la trompeta són instruments aeròfons. El so es produeix mitjançant la vibració de l'aire.

Les parts més importants són les següents:

- l'embocadura
- el cos
- el pavelló o campana
- el mecanisme (claus, pistons o vares)

La vibració de l'aire la produeix l'interpret que fa vibrar els llavis a l'embocadura d'una forma particular (bufa i mou els llavis creant més o menys pressió). Els llavis de l'executant i la forma i

la pressió amb què deixen passar l'aire fan variar l'altura dels sons, i també incideixen en la sonoritat de l'instrument, l'expressivitat del discurs melòdic, la precisió rítmica, etc.

Hi ha una gran varietat d'instruments de vent de metall. Aquests quatre instruments formen part de l'orquestra simfònica. A part, si hi afegim una altra trompeta, formen el quintet de metall, un grup instrumental particular per al qual hi ha força música escrita.

Parts bàsiques d'aquests instruments

L'embocadura

L'embocadura és una peça en forma d'embut que s'adhereix a l'extrem més prim del tub de l'instrument. L'instrumentista prem els llavis a l'embocadura i bufa fent-los vibrar per produir el so. La forma, la profunditat i el gruix de l'embocadura influeixen en el timbre de l'instrument.

El cos de l'instrument

El cos el forma un tub de metall, buit, llarg, i de forma cilíndrica, cònica o mixta.

La vibració generada en els llavis de l'executant produeix el so i fa vibrar la columna d'aire que hi ha dins del cos de l'instrument.

Els tubs, com que són molt llargs, es cargolen sobre si mateixos per facilitar la utilització dels instruments.

El pavelló

Els tubs dels instruments de metall acaben tots en forma cilíndrica més o menys oberta i ampla. Aquesta part de l'instrument, que rep el nom de pavelló o campana, amplifica el so i ajuda a configurar el timbre particular de cada instrument.

Els instrumentistes utilitzen la mà, alguns objectes o les sordines, que introdueixen en el pavelló de l'instrument o posen al davant seu, per variar la manera de sortir de l'aire i produir timbres variats i singulars.

Les vàlvules, els pistons i les vares

Les vàlvules, els pistons i les vares són els mecanismes que l'intèrpret acciona per allargar o escurçar el recorregut de la columna d'aire a través dels tubs, i modificar l'altura del so per fer totes les notes possibles.

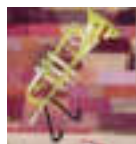
L'embocadura, el cos i el pavelló són les parts que determinen el timbre de cada instrument. Les vàlvules, els pistons i les vares són els mecanismes que permeten modificar l'altura dels sons.

Presentació de cada instrument

La trompeta

La trompeta està formada per un tub força estret, de secció gairebé cilíndrica. A un extrem, s'hi posa l'embocadura; l'altre extrem s'eixampla des de l'última quarta part de l'instrument fins a formar el pavelló. Al llarg del seu recorregut, aquest tub es doblega dues vegades i varia la direcció.

En la part central de la trompeta, hi ha els tres pistons, cadascun dels quals té el seu propi tub addicional. L'aire que entra per l'embocadura passa directament pel tub principal. A part, quan s'acciona un pistó, l'aire també passa pel tub addicional, la qual cosa allarga el recorregut i, per tant, modifica l'altura del so.

El trombó

Hi ha dues modalitats de trombó: el de pistons i el de vares. El que veurem al concert és el de vares i és el que descrivim a continuació.

El trombó està format per un tub més llarg que el de la trompeta. És cilíndric des del seu inici, on s'incorpora l'embocadura, fins que gradualment s'eixampla per formar el pavelló.

El tub té una part fixa, situada a continuació de l'embocadura, i una part mòbil, que acaba en el pavelló. Totes dues tenen la forma d'una gran U. Per fer les notes, l'intèrpret mou la part mòbil que rellisca sobre la fixa, amb la qual cosa allarga i escurça el recorregut de l'aire, i per tant modifica l'altura del so.

La trompa

La trompa està formada per un tub cònic. L'inici del tub, on es posa l'embocadura, és estret; l'altre extrem, que acaba en el pavelló, és ample i obert. Aquest tub s'enrotlla sobre si mateix diverses vegades. Per això, l'aspecte exterior de la trompa és el d'una circumferència, de la qual surten, d'una banda, el tub prim amb l'embocadura i, d'altra banda, el tub ample amb el pavelló.

La trompa porta tres vàlvules que fan la mateixa funció que els pistons de la trompeta.

La tuba

La tuba és l'instrument més gran dels de metall. El tub és cònic i té forces corbes i circumval·lacions per fer l'instrument accessible a l'intèrpret. Hi ha tubes de diferents formes i mides, en les quals els pavellons també prenen una forma diferent. La més gran pot arribar a tenir 14 metres de tub.

7. Bibliografia

COOMBES, DOUGLAS
Instruments de l'orquestra
Music distribución, SA, 1986

MAERSCH, KLAUS [et al.]
Atlas de los instrumentos musicales
Madrid: Alianza Atlas, 1994

MAIDEU, JOAQUIM
Instruments musicals
Vic: Eumo Editorial, 1995

DE CANDÉ, ROLAND
Diccionari de la música
Barcelona: Edicions 62, 1980

8. Fitxa tècnica i repertori

8.1. Fitxa tècnica

Intèrprets:

Pep Gol, trompeta
Mireia Farrés, trompeta
Laureà Vicedo, trompa
Josep Gomariz, trompeta
Pere Enguix, acordió i trombó
David Parras, tuba i helicó
Josep Ricard Martí, percussió i bateria

Direcció artística

Pep Gol

8.2. Repertori

1. *Caps*. P. Gol. Arr.: P. Gol
2. *Dalt del cotxe*. Tradicional. Arr.: P. Gol
3. *Fanfare*. (fragment que precedeix el ballet *La Peri*)
P. Dukas. Arr.: W. Barrington
4. *Lavanera*. P. Gol. Arr.: P. Gol
5. *Cargols*. P. Gol. Arr.: P. Gol
6. *Allemande*. C. Gervais. Arr.: P. Gol
7. *Plens de La Patum de Berga*. Tradicional. Arr.: P. Gol
8. *Stella Splendens*. Anònim (*Llibre Vermell de Montserrat*). Arr.: P. Gol
9. *Down home rag*. W. Seatman. Arr.: P. Gol
10. *Creole love call*. D. Ellington. Arr.: P. Gol
11. *La barca puja i baixa*. Tradicional. Arr.: P. Gol
12. *Intrada*. H. Purcell. Arr.: W. F. Mills
13. *Coral Bach*. J. S. Bach. Arr.: P. Gol
14. *Marxa Aida* (fragment). G. Verdi. Arr.: W. H. Barnes
15. *Gymnopédie* (fragment). E. Satie. Arr.: P. Gol
16. *The preacher*. H. Silver. Arr.: P. Gol
17. *A comprar peix*. Popular. Arr.: P. Gol
18. *En Jan petit com balla*. Popular. Arr.: P. Gol
19. *Picture on the wall*. P. W. Ellis. Arr.: P. Gol
20. *Eolo*. P. Gol. Arr.: P. Gol

9. Programa de mà

El programa de mà està pensat per recordar el concert. La seva configuració recull elements que interrelacionen el concert amb el disc i el llibre que l'acompanya. Els detalls extrets de les il·lustracions ens evocuen la peça musical i, així, el dibuix ens permet recuperar les emocions, les sensacions i les descobertes experimentades amb cadascuna de les obres.

És, doncs, una eina que convida al diàleg entre l'adult i l'infant i obre les portes a l'intercanvi de la vivència musical. Les imatges del programa de mà permeten que en cada composició puguin ser recuperats elements i aspectes diversos que han cridat l'atenció. Entren, així, en relació l'audició de la música acompanyada de projeccions a L'Auditori i l'audició del disc acompanyada de la visió de les il·lustracions.

La forma en què està pensat el programa permet la multiplicitat de matisos i qüestions per treballar amb els nens. Cal, doncs, tenir en compte tot un seguit d'aspectes que ens assenyalen aquesta riquesa:

Les parts dreta i central exteriors del tríptic coincideixen en motius, colors i textures amb la portada i la contraportada del llibre que acompanya l'enregistrament sonor de les peces musicals.

A la part dreta exterior, la portada del tríptic, el globus amb què viatgen els instruments protagonistes ens evoca un moment màgic del concert i gairebé podem recuperar el balanceig suau a què ens invita. Els ocells, també recuperats de les il·lustracions, porten a la memòria sons que s'escolten en diferents moments de la interpretació.

Com en tots els programes de Servei Educatiu, a la part inferior de la pàgina central hi ha una il·lustració de L'Auditori. És on apareixen els noms de les obres i els compositors, balancejats pel mateix vent que el globus.

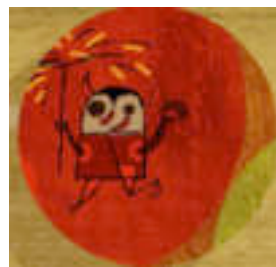
A la pàgina esquerra de la cara exterior, s'hi reprenen els colors, les textures i els elements de la il·lustració de la tercera peça. S'hi representen els instruments descoberts al concert. Aquests instruments deixen un espai central on figuren els intèrprets: Mireia Farrés, Josep Gomariz i Pep Gol com a trompetistes; Laureà Vicedo, amb la trompa; Pere Enguix, amb el trombó; David Parras, amb la tuba i l'helicó, i Josep Martí, encarregat de la bateria i la percussió.

En obrir el programa de mà, a la part superior de la pàgina de l'esquerra, hi ha dibuixats els instruments protagonistes del concert i les il·lustracions. Des del núvol on s'ubiquen, s'inicia el camí que assenyala l'ordre de les peces.

Cada obra és caracteritzada per un fragment de la il·lustració que apunta diferents eines plàstiques. Alguns d'aquests recursos fan referència a les composicions a partir de persones o objectes:

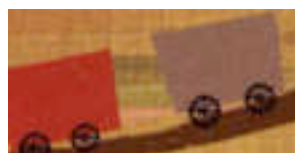

La nina que es passeja amb el cotxet i els cascavells entre el públic convida la mainada a gaudir del concert. El dibuix de l'ocell de la quarta composició recupera un altre cop els sons que l'imiten a *Lavanera*. Una altra peça és representada amb el ple de La Patum, figura que assenyala una de les dues frases que conformen la melodia de la festa.

El paper clau dels colors i les textures de les il·lustracions donen cos a l'arbre que representa la composició del *Llibre Vermell de Montserrat*. La copa de l'arbre ens remet a la textura de la fusta i amb els ocells recrea l'ambient que evoca la música.

El fragment de la il·lustració que ens assenyala *The preacher* recupera l'estructura musical organitzada com un tren. Amb els vagons buits, anima els nens a la creació.

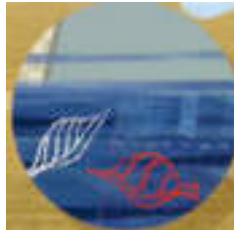
Un banc de peixos amb diversos colors i mides recorda el joc de comprar peix. El diàleg entre els instruments i els participants s'alterna amb el xivarri juganer dels instruments. I,

engrescat, el retrat d'*El Jan petit com balla* posa el cos en moviment relacionant cada part del cos amb un dels instruments.

En altres ocasions, diversos instruments s'encarreguen de retornar-nos a la memòria la peça musical escoltada a L'Auditori.

Així, per exemple, els cargols recorden l'ambient marí de la seva cançó, un dels ambients que reapareix en diversos moments.

Intrada és una altra mostra de les representacions amb instruments sols. Dues trompetes ben delineades s'encarreguen de la melodia de l'obra.

La trompa dreta sobre la rodona blanca i amb les textures que li fan de fons tornen a submergir-nos en l'ambient somiador de la peça de Satie.

Altres detalls de les il·lustracions que donen imatge a composicions combinen la presència dels instruments musicals principals del concert amb objectes de diversa natura.

Un palau elegant i majestuós acompanya la tuba i la trompa a la sisena cançó.

La plasticitat de la imatge relacionada amb el *ragtime* suggereix un ric diàleg amb els nens. El barret caracteritza la tuba blanca, que ens recorda la música negra del període de 1895 a 1915. Fent l'ullet, la tuba, obre les portes del diàleg, la complicitat i l'intercanvi.

La tuba i la bateria seuen sobre la poètica que evoca la lluna; la seva màgia apareix al bell mig del concert, convocant-la en l'imaginari infantil.

Després d'aquest viatge per l'espai, el vaixell retorna a un altre element present al conte. El moviment del detall de la il·lustració gronxa els instruments per aigües marines amb ritmes d'havanera.

Arribem al final del viatge musical enduts pel vent que bufa el núvol d'*Eolo*. Ha fet sonar els colors del metall i ara els dispersa per nous camins a la recerca d'altres instruments amb què gaudir de la música.

10. Enllaços a pàgines web

Instruments de vent de metall

http://www.ctv.es/aosc/instor_m.htm

<http://www.xtec.es/centres/a8046049/rao.htm>

http://campus.uab.es/~2121438/vent_me.htm

<http://www.xtec.es/~jmoneo/musica/vent.htm>

Trompeta

<http://www.xtec.es/trobada/musica/trompeta.htm>

<http://usuarios.lycos.es/leopold/defitrompeta.htm>

Trompa

<http://www.xtec.es/trobada/musica/trompa.htm>

Trombó

<http://www.xtec.es/trobada/musica/trombo.htm>

Tuba

<http://www.xtec.es/trobada/musica/tuba.htm>

